UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year $4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, заінкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Українськім Робітничім Домі, на розі вулиць Прічард і МекҐреґор, у Вінніпеґу, Ман.

Передплата на рік $4.00

Адреса.

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ВІД УРЯДОВАННЯ ДЕРЖАВОЮ ДО ПІДРОБЛЮВАННЯ КАРБОВАНЦІВ.

Радянський карбованець тепер має велику повагу поза кордонами своєї країни. Минулися вже ті роки, коли світова буржуазія насміхалася з радянського карбованця, як цілковито обезціненого. Тепер карбованець навіть між панами має кращу повагу, як німецько-досівська марка, як французький франк, як італійсько-фашістська ліра, як бельґійський франк, як польський злотий. І коли ці останні дещо прийшли до памяти в останніх роках, то тільки завдяки опікунові — всесильному американському доларові. А радянський карбованець став на ноги самостійно, без ніяких опікунів, став на ноги в боротьбі за диктатуру пролетаріяту.

Молодчина — радянський карбованець. Поза доларом — одинокий незалежний у світі господар, нікому не заморґеджований. І до того став він в "пошані" в міжнародніх визискувачів, що вони почали його підробляти. Побачили міжнародні хижаки, що на франкові далеко не заїдеш, що ліра здатна хіба лірникам "на боже", що злотий і в Польщі сліпий, а поза Польщею навіть невідомий — почали вони підробляти радянські карбованці.

Німецька поліція викрила на території Німеччини цілу організацію підроблювачів радянських карбованців та червінців. Організація ця складалася не із звичайних собі пройдисвітів, але з членів "грузинського уряду" (на взірець петлюрівського). За плечима цего "уряду" стояли голови й члени міжнародніх капіталістичних нафтових синдикатів.

Імперіялістичні держави фінансували колись ріжні "уряди на колесах", в тому числі й грузинський. Грузинський "соціял-демократичний" уряд вони фінансували більше, чим якийсь инший, от хоч би петлюрівський. Це-ж зрозуміло. На Кавказі бють нафтові джерела. Хоч Баку лежить в Азербайджані, над Каспійським морем, то шлях нафти з Баку на міжнародній ринок йде через Батум, над Чорним морем. Батум — це ворота до бакінської нафти. Батум — місто грузинське.

За те якраз більше фінансували міжнародні капіталісти ріжні грузинські контрреволюційні "уряди", як якісь инші протирадянські організації, як самого Миколу Миколаєвича, або "ясновельможного гетьмана". Нафта їм в носі крутила.

Але з часом непоплатно стало капіталістам фінансувати грузинських меншовиків. Пан платитиме якись час, а коли нема ніяких наслідків і нема надії на зиски, він замикає касу. Таке сталося з грузинськими меншовиками. Перестали пани їм платити. Платити перестали, але зносин з ними не зірвали. Надто "браві" хлопці, ті грузинські меншовики, вони й в II. Інтернаціоналі мають "поважний голос", а до того-ж нафта — хоч смердюча, але надто лакома ріднина для капіталістів.

Так ось що зробили капіталісти з нафтових синдикатів: вони порадили грузинських меншовиків з II. Інтернаціоналу й з грузинського уряду вивчити ремесло підроблювання радянських карбованців та червінців.

Порада голодним меншовикам прийшла до смаку. Вони ще давніше заснували були "Комітет визволення Кавказу" на чолі з грузинським націонал-демократом Кедієм. Головний осідок цего комітету був в Парижі, але діяльність його була поширена, головно "виробнича" діяльність, в Німеччині. Голова того комітету й його заступник ще в 1925 році навязали зносини з відомим німецьким ґенералом Гофманом, який помер, не дочекавши побачити фальшованих карбованців. Провідники того "Комітету визволення Кавказу" їздили в літі 1926 року разом ґенералом Гофманом до Лондону й там відбули нараду з головою нафтової компанії "Роял Доч", Дітердінґом, в справі фінансовання комітету та в справі експльоатовання кавказької нафти. На весні 1927 року знову цей міжнародній "Комітет визволення Кавказу" відбув наради, в яких брали вже участь і італійські представники. Але, як кажуть звідомлення, на тих нарадах до згоди не прийшло, бо "в комітеті боролися дві течії": одна, націонал-демократична, з орієнтацією на Анґлію, Італію і Німеччину; друга, меншовицька, з орієнтацією на Францію та Польщу.

Пізніще обидві ці течії погодилися на тому, що найкраще буде орієнтуватися на підроблювання радянських червінців. З цего представлялося багато користей: перша — на цій орієнтації погоджено обидві течії, тобто прийшло до "консолідації сил", друга — забезпечено джерело доходів для існовання закордонних безробітних членів уряду; третя — за сфабриковані червінці можна провадити протибільшовицьку пропаґанду на Кавказі й поза ним; четверта — підробленими червінцями можна підривати радянські фінанси за кордоном Радянського Союза.

З цего бачимо ми, як широко був задуманий плян міжнародніх фальшивників. Кажемо — міжнародніх, бо до цієї справи треба-ж було притягнути спеців, які останніми роками допомагали і Гортому й ріжним збанкротованим урядам. Дивно, що ні петлюрівці, ні гетьманці ще до такої ідеї "будовання власної держави" не прийшли?

І як тільки ця зґрая фальшивників розвинула свою роботу — її накрила німецька поліція. Багатьох вже арештувала, за иншими ще полює. Викрилося, що інжинерами цієї фабрики були ті самі, що підроблювали французькі франки для угорських монархістів. Скупенькі вісти кажуть, що в цю фабрикацію замішані багаті міжнародні нафтовики.

Одним словом, де контрреволюціонери не взяли силою, там рішили взяти шахрайством. Але попеклися на першому, попеклися й на другому. Фабрикація-ж міжнародніми спекулянтами радянських червінців свідчить, що червінець тепер високо ціниться. А це в свою чергу є найкращим свідоцтвом економічної й політичної міці Радянського Союза.

ЯК ЛІҐА НАЦІЙ РОЗЗБРОЮЄ НАРОДИ.

Стара і остогидла тема. Але говорити про неї приходиться. Приходиться, бо небезпека війни чорною хмарою висить над цілим світом.

Ліґа Націй покликана до життя для того, щоб мирити між собою народи, щоб попереджати воєнні конфлікти, щоб стерегти, аби одна держава не робила кривди другій і т. ин.

Це на словах.

А на ділах — Ліґа Націй не запобігла ані одному серіозному конфліктові, а навпаки, потакувала всяким насильствам, мовчала коли сильні капіталістичні держави збройною силою підкоряли собі менші держави й кольоніяльні народи.

Ліґа Націй спокійненько дивилася, набравши води в рот, як Греки воювали з Турками за інтереси англійських капіталістів, як Желіховський захоплював для Польщі Вільно, як імперіялістична Франція окупувала німецький Рур, як Італія напала на грецький остров Корфу, як імперіялістичні держави душать Китай, як Злучені Держави напали кораблями й аеропланами на маленьку републіку—Нікараґву, як Франція і Еспанія розторощили країну Ріфів, як Франція зруйнувала Дамаск і спльондрувала Сирію і т. д.

Так "мирила" Ліґа Націй народи. Все це живі факти, а не видумки. Ми вже й не згадуємо того, як по закінченню війни побідники поділили між собою здобичі — цілі народи й країни, які повинна була Ліґа Націй обороняти.

А скільки "роззброєнь" перевела Ліґа Націй? Про це говорять самі документи Ліґи Націй. За останні роки майже постійно засідають комісії та підкомісії Ліґи Націй, які виробляють програму роззброєння. Одна підкомісія при комісії роззброєння мала за останні два роки 86 основних реґулярних засідань, а 103 спеціяльних і нічогісінько на тих засіданнях не висиділа. Навіть не прийшла до згоди між собою ані в одному питанню.

На останньому засіданню одної з тих комісій, головної, брали участь і радянські представники.

Ви певно спитаєте: чого-ж вони туди поїхали?

Московська "Правда" на це відповідає: поїхали тому, щоб ще більше показати цілому світові, що Ліґа Націй, її комісії і підкомісії — брешуть. Радянський Союз, від часу вбивства в Швайцарії Воровського, зірвав зносини з Швайцарією і казав, що не візьме участи в ніяких нарадах на швайцарській території. Це давало капіталістичним дипломатам нагоду брехати, що буцім-то вони роззброїлися-б, але-ж Радянський Союз не роззброюється.

Тепер радянські делеґати приїхали до Женеви й сказали: всі разом роззброюймося!

І здемаскували брехунів. Тобто використали Женеву, саму Ліґу Націй для того, щоб дати їй поличника у власній хаті перед цілим світом.

ЧОМУ ДЛЯ БІДНИХ ЦУКОР НЕ СОЛОДКИЙ, АЛЕ ГІРКИЙ.

На це питання не тяжко відповісти, а проте не кожний на нього відповість. На це питання можна відповісти кількома словами: тому для бідняка цукор гіркий, що дорогий, що гірко на него заробити.

А чому він дорогий?

О, на це питання вже тяжче відповісти. Несвідомий робітник розвязує це питання просто — він каже: бо склепарі змовилися й піднесли ціну на цукор.

Ой не так воно є. Читаємо ми в ґазетах, що пару тижнів тому назад відбулася в Парижі конференція представників цукрової промисловости, що достарчають цукор на европейський ринок. Ініціятором скликання тої конференції був уряд острова Куби, або краще сказати, американські промисловці, які є властителями цукрових плянтацій на Кубі.

Куба продукує дуже багато цукру, поверх чотири з половиною міліонів тон на рік. Куба достарчає цукор не тільки в Америку й Канаду, але й на ринки Анґлії, Франції і Італії, бо власної продукції цукру в цих країнах не вистарчає для населення. Ці ринки захопила Куба головна в часі війни й зараз по війні, коли продукція цукру в европейських країнах впала, а Радянський Союз також ще цукру не вивозив.

Тепер почала відроджуватися продукція цукру в Европі й це занепокоїло кубських плянтаторів. Щоб усунути конкуренцію і втримати ціни на цукор високі, цукропромисловці зібралися в Парижі на нараді.

Були там представники Анґлії, Франції, Італії, Німеччини, Чехословаччини, Польщі. Склали вони між собою умову і підписали, що ціна на цукор має бути така то. Ніхто з них не сміє продати свого цукру дешевше від визначеної ціни.

Конференція вибрала контрольну комісію, яка буде пильнувати, слідити за виконанням цих умов. Договорилися навіть до того, що зменшать виробництво цукру, аби не зробити надпродукції та цим не знизити цін.

В наслідок цего в Европі вже цукор подорожшав. На паризькому ринку цукор піднісся десять франків на тону за один день.

Ось чому для бідняків цукор не солодкий, але гіркий.

ПАЧКАРІ ЖИВОГО ТОВАРУ НА КУБІ.

Обмеження числа іміґрантів до Америки є причиною, що багато людей пускається на всякі способи, щоби тільки без дозволу до "американського раю" дістатися. З приводу того нераз вже писалося про те, що багато еміґрантів виїздило на остров Кубу, щоб звідтам якнебудь нелеґально переїхати до Америки, та що заки це їм вдалося зробити, вони страшенно бідували а то й пропадали на тім острові. Багато з тих, що вже таким шляхом попали на остров Кубу писали через часописи перестороги, щоби ніхто не важився без нараження на небезпеку пускатися в таку дорогу. Але ці перестороги, розуміється, мало помагали.

Оце саме приходять вістки про страшну долю 600 таких еміґрантів, що їхали до Америки через Кубу.

В столиці Куби, Гавані, живе дуже багато пачкарів, що удержуються тільки з цього джерела доходів. Але найнебезпечніші, то пачкарі, що займаються перепачковуванням живого людського товару. То з'орґанізована банда, що начисляє до 300 членів і улекшує іміґрацію до Північної Америки.

Ця банда побирає від еміґрантів 200 до 250 долярів за особу. Транспортують їх на моторових лодках, в яких кожна може помістити коло 30 осіб. Орґанізація має своїх аґентів, які людей невдоволених з своєї батьківщини, особливо бідних і нещасливих, ловлять в свої сіти, наражуючи їх на страшні переходи, а навіть і смерть.

Звичайно було так, що еміґранти платили половину ціни за перевіз зараз згори, а другу половину мали платити в Америці. Після того назначувано день подорожі і звичайно нічччю випливала моторова лодка, везучи 25 до 30 осіб. Подорожним не можна було мати ніяких клунків так, що кожний з них мусів забрати з собою якнайбільше грошей, щоби в Америці могти через довший час з власних фондів вдержатися і справити собі, що треба.

До недавна поводилося тим пачкарям зовсім добре. Але про людей, що ту подорож відбули, ніхто більше не чув. Часописи приносили відомости, що поліція виловлювала деяких еміґрантів в пристані і затримувала в арештах. Деяких з тих нещасливих пачкарі обвозили по морю, а потім висаджували на перший ліпший остров, запевняючи, що то американський півостров Флорида.

Щойно недавно вдалося кільком детективам викрити на Кубі цілу банду пачкарів людського товару, що від ряду років поповнювали злочини за злочинами. Ці пачкарі не мали навіть наміру перевозити еміґрантів до Америки, бо було би це для них дуже небезпечне тому, що вартівні кораблі обстрілюють пачкарські лодки.

Пачкарі, що рекрутуються з останнього шумовиння громадянства, бандити й обманці, намовивши людей до їзди, казали собі зараз платити гроші за перевіз, а коли моторова лодка була на повному морю, нападали на подорожніх і повбивавши їх, грабували трупи з грошей. Вкінці кидали їх до моря.

Так згинуло досі не менше, як 600 людей, що замісць до Америки виеміґрували на той світ. *("Н. Ч.")*

НОВИЙ КИЇВ.

У кожному підручникові шкільному з історії величали колись Київ:

"Мать городов русских".

Величали й поважали — на багато сот років Руриковичів наплодили. До кожного привітна була ця мати — кому "сорок сороків церквів", а кому — "Аполло", "Шато де-Фльор". Кілька сот угодників і тисячі повій. Тисячі ситих ледарів і десятки тисяч напів - голодного трудящого люду. А над усім — хрест і хижий двохголовий орел.

— Блаженні нищії духом — лунало з церков.

З кафе-шантану вистрибували чадні звуки канкану й божевільним реготом лягали на вулицях. А по робітничих околицях що день міцніше билося крицеве серце повстань і кидало навколо іскри.

Мільйони іскр об'єдналися в огнене коло й вибухнули. На далекій півночі Жовтень народився.

А матір-Київ по шинках життєвих гуляти-кружляти пішла. Одну нічку козака з оселедцем на чолі обіймала, другу нічку московського пана з блискучими аксельбантами й дзвінкими острогам пестила, а на третю нічку бандита перехожого голубила.

Пяна була. Чадна була.

Нарешті з Жовтнем стрілялася. Уста йому, як мак, червоні, очі — жарини.

— Мій, — сказала.

У провалля впали віки.

Нова доба почалася. Новий Київ народився.

⁂

— Слава тобі, новий! — гукали тисячі.

— Проклятття! — шипіли з темряви.

А новий, як вихор мчав, бився об тверді мури, кровю бризкав. Такої вдачі був — палений.

— Зруйнує — сказали вороги.

— Збудує — сказали ті, кому в серці палали червоні іскри.

Як чортове колесо кружляло життя спочатку, що-далі — виправдало рух і, нарешті, рівно, як людське здорове серце, почало битися в грудях нового міста.

— Гинемо... — сказали вороги.

— Будуємо!... — гукнули робітники.

Кресав молот мільйони творчих іскор.

⁂

Блудив потайки ворог вулицями нового червоного міста. Гадав мстивим сміхом реготатися, а замісць того сльозами розпачу вмився.

З димарів заводів і фабрик сивими смужками дим іде. І тонуть чорні мрії про руїну, що мала-б з робочих уст зірвати прокляття замісць подяки новому ладу. Робітник господар підприємства. Заробітня платня й продукційність праці сягають за передвоєнні норми. 8, а незабаром 7 годин праці, клюб, кіно, театр.

Сотні підвід щоденно перевозять через місто цеглу й дерево — повстають робітничі селища. Замісць вогких і темних приміщень — сухі й світлі, яким позаздрив би кожен буржуа.

— І всі це мають?...

— Ні, ще не всі. Але будуть мати. Ми йдемо новим шляхом, мета ще попереду. Труднощів багато — ми їх переможемо.

— Не диво, коли ворог натрапив десь на зруйнований паркан і зросив його сльозами вдоволення. Але даремно — електрофіковані робітничі селища, багатоповерхові робітничі будинки ніхто не в силі затулити підгнилим деревляним парканом.

Новий Київ забив уже в землю нові залізо-бетонні палі.

⁂

Сяє осіннє жовтневе сонце, виблискуючи промінням на церковних банях Печерської лаври. Спираючись на костур іде старий чернець до криниці св. Антонія по воду, а уста шепочуть:

— Вимирає свята обитель...

А молодому юнакові хочеться гукнути:

— І гаразд! Хай вмирає фортеця релігійних фанатиків і шахраїв. Нове життя вже будує тут нову фортецю, що замісць туману дає людям знання. Лаврське музейне містечко відвідує що-місяця багато тисяч екскурсантів робітників, селян, учнів. Ці нові прочани в багатющих музеях вивчають правду й кривду минулої доби.

Даремно кличе лаврський дзвін святочного дня до церкви. Там стоїть тільки кілька ветхих деньми бабів.

А біля Лаврського музею — велика черга екскурсій.

⁂

На околиці міста в зелені дерев потопає велике селище. Колись тут була Деґтярівська богадільня, де доживали віку збідніді, безпритульні панки та підпанки.

Тепер богадільня обернулася на Ленінське дитяче містечко. Більше тисяч безпритульних дітей прийшли сюди затуркані, голодні й голі. Звідси вони виходять свідомі своєї людської гідности, звідси йдуть до вищих шкіл, ідуть працювати на підприємство, ідуть будувати нове життя.

Зайдіть до містечка й спитайте будь-якого учорашнього безпритульного:

— Чий ти?

— Ленінський, — відповість він, а в очах йому радісний вогник запалає.

Коли цей юнак вийде на широку життєву путь, він зуміє на ділі довести, що він дійсно ленінський.

⁂

Новий Київ — місто робітників, місто трудящих. Робітничі клюби, робітнича преса, робітничі театри, робітничі будинки відпочинку.

Блідо відживає старий побут по закутках, що-день міцніє новий. Падають деревляні паркани, зростають багатоповерхові будинки з ґраніту й цеґли, з заліза й бетону.

Новий Київ твердою ходою ступає в одинацятий Жовтневий рік.

Б. Дан.

ПРИСИЛАЙТЕ СТАРУ АДРЕСУ.

Коли переїздите з одної місцевости до другої або переноситеся з одного помешкання до другого, то не забудьте повідомити зараз нашу адміністрацію, аби змінила Вашу адресу. При цім не вистарчить подати тільки нову, але конче потрібно подати і стару Вашу адресу.

ВІДКРИТТЯ РОБІТНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ХАРКОВІ.

123 роки тому в Харкові відкрився перший університет.

А 15. листопада 1927 р. пролетаріят Харкова святкував відкриття робітничого університету, школи для підготовки кваліфікації, для підготовки робітників соціялістичного будівництва.

Культурно виріс пролетаріят Радянського Союза, а буджет зробився культурним буджетом. Чим далі більше і більше йде з буджету грошей на освіту, на нові школи, на клюби, на культурне будівництво в пролетарській країні.

Харківський вечірний робітничий університет має за завдання приняти до себе активні шари робітників та дати їм найпотрібніше знання. Він виховає в робітників марксістський світогляд, що утвориться на ґрунті вивчення ріжних наук. Одночасно університет дасть основні теоретичні знання, потрібні робітникові для його дальшої діяльности, як передового діяча радянського суспільства.

В орґанізації університету взяли участь професійні, громадські і господарські орґанізації. Вони обіцяли всіми засобами підтримувати університет, щоб він міг ще дальше розгортати свою діяльність.

В університет принято 850 осіб, з них 72 процент робітників. Більшість слухачів університету, це вже старі робітники з заводів та підприємств, активісти в професійній та громадській роботі.

ДО ЧОГО ВОНИ ДОКОТИЛИСЯ.

Німецька поліція викрила у Франкфурті-на-Майні цілу фабрику для підроблювання радянських червінців, які були видруковані тут в одній з друкарень на замовлення Саратієрашвілі, члена так званого "грузинського уряду".

Як широко було поставлене це виробництво — можна судити по тому, що при трусові найдено 2,700 фунтів, тобто поверх півтора тони паперових банкнотів — червінців. Коли взяти під увагу що банкноти червінців є від одного аж до 1,000 і кожний червінець має десять карбованців вартости, то можна собі уявити, яку велику суму грошей надрукували вже підроблювачі.

Але це ще не все. Таку саму скількість червінців найшла поліція і в другій фабриці, в якій одночасно друкувалися протирадянські брошури.

Офіціозне німецьке аґенство Вольфа повідомляє, що підроблені червінці друкувалися не тільки в Німеччині, але й у Франції та Угорщині. Призначалися вони на "визвіл Грузії" зпід радянської влади.

Саратієрашвілі, як каже те-ж саме аґенство, є на услугах мандрівного грузинського соціял-демократичного уряду, що його грузинські працюючі маси вигнали з Грузії в 1921 році.

Погано мається справа із смітниковими урядами, коли вони починають братися за злодійське ремесло.

ЗАГРАВИ.

В кривавій заграві
Регочуться лорди,
Вони переможці,
Жорстокі і горді.

В країні туманній,
Де сонця немає —
Збираються леді
І лорди на балі.

В музиці джаз-банда,
У танках фокс-трота
Регочуться лорди,
І стогне голота.

У шахтах Уелса
Шахтяр умирає,
І спину гне кулі
В свойому Китаї.

Та жданий віками
Прийшов час розправи,
Й шикуються кулі
В червонії лави.

О. Лободюк.